

Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö

Limingan kunnan perusopetuksen suunnitelma kasvatuskeskusteluiden ja kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä toimista

Kurinpidossa ja työrauhan turvaamisessa voidaan käyttää vain laissa mainittuja keinoja. Näitä keinoja käytettäessä noudatetaan hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita. Keinojen käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä. Kurinpitoseuraamusten tulee olla suhteessa tekoon. **Myös oppilaan ikä ja kehitystaso otetaan huomioon.** Kurinpidollisia keinoja ei saa käyttää oppilaita häpäisevällä tai loukkaavalla tavalla.

Puhuttelu ja nuhtelu eivät ole perusopetuslaissa mainittuja kurinpitokeinoja eivätkä kasvatuskeskusteluja, jotka vaativat kirjaamista. Puhuttelua ja nuhtelua käytetään koulun arjessa, kun kyseessä on pieni rike, jonka tarkoitus ei yleensä ole ollut tahallinen, vaan kyseessä ollut esimerkiksi vahinko, huolimattomuus tai tietämättömyys. Koulun koko henkilökunnan velvollisuus on kannustaa ja ohjata oppilaita hyvään käyttäytymiseen sekä tarvittaessa puhutella tai nuhdella oppilasta asiattomasta käytöksestä. Mikäli puhutteluun tai nuhteluun johtanut tilanne vaatii, opettaja voi harkintansa mukaan olla siitä yhteydessä kotiin.

Perusopetuslain mukaiset puuttumisen keinot ja kurinpitotoimet

KASVATUSKESKUSTELU

Kasvatuskeskustelu ei ole kurinpitotoimi, vaan ensisijainen puuttumisen keino, kun oppilas häiritsee opetusta tai muuten rikkoo koulun järjestystä, menettelee vilpillisesti tai kohtelee muita oppilaita tai koulun henkilökuntaa epäkunnioittavasti tai heidän ihmisarvoaan loukkaavasti.

Kuuleminen

- kasvatuskeskusteluun määrääminen ei edellytä oppilaan kuulemista
- oppilaan kuuleminen tapahtuu kasvatuskeskustelun aikana

Ilmoittaminen

- oppilaan huoltajalle puhelimitse tai sähköisen viestintäjärjestelmän kautta
- huoltajalle tulee varata mahdollisuus osallistua kasvatuskeskusteluun tai osaan siitä, jos se

katsotaan tarpeelliseksi

Kirjaaminen

- kasvatustieteiden tutkimuskeskustelun pitäjän kirjaa kasvatustieteiden tutkimuskeskustelun sähköisen viestintäjärjestelmän lomakkeeseen

Toimivalta

- opettajalla, apulaisrehtorilla tai rehtorilla

Huomioitavaa

- kesto enintään 2 h
- voidaan järjestää kerralla tai useammassa osassa koulupäivän aikana tai sen ulkopuolella
- kasvatustieteiden tutkimuskeskustelussa yksilöidään toimenpiteeseen johtanut teko tai laiminlyönti yhdessä oppilaan kanssa ja tarvittaessa selvitetään laajemmin käyttäytymisen syyt ja seuraukset sekä keinot koulussa käyttäytymisen ja oppilaan hyvinvoinnin parantamiseksi

LAIMINLYÖTYJEN KOTITEHTÄVIEN TEKEMINEN KOULUN JÄLKEEN

Kotitehtävät laiminlyönyt oppilas voidaan jättää työpäivän päätyttyä enintään 1 tunniksi kerrallaan tekemään tehtäviä.

Kuuleminen

- opettaja pyytää oppilaalta selityksen, miksi tehtävät ovat tekemättä

Ilmoittaminen

- huoltajalle puhelimitse tai sähköisen viestintäjärjestelmän kautta
- suotavaa on, että ilmoitus tavoittaa huoltajan ennen kuin oppilas jää tekemättömiä läksyjä tekemään

Kirjaaminen

- opettaja kirjaa sähköisen viestintäjärjestelmän kurinpitotoimien lomakkeelle

Toimivalta

- opettajalla

Huomioitavaa

- valvonta järjestettävä

JÄLKI-ISTUNTO

Oppilas voidaan määrätä jälki-istuntoon, jos hän häiritsee opetusta, rikkoo järjestystä, käyttäytyy

vilpillisesti.

Kuuleminen

- ennen jälki-istunnon antamista on yksilöitävä toimenpiteeseen johtava teko, kuultava oppilasta ja hankittava muu tarpeellinen selvitys

Ilmoittaminen

- huoltajalle ilmoitetaan puhelimitse tai sähköisen viestintäjärjestelmän kautta

Kirjaaminen

- jälki-istunnon antaja kirjaa sähköisen viestintäjärjestelmän lomakkeeseen

Toimivalta

- opettajalla

Huomioitavaa

- jälki-istunnon kesto voi olla enintään 2 h
- valvonta järjestettävä
- voi istuttaa hiljaa tai teettää kirjallisia tai suullisia tehtäviä, harjoituksia ja tehtäviä, jotka tukevat kasvatusta, opetusta ja kehitystä, ovat oikeassa suhteessa oppilaan tekoon tai laiminlyöntiin sekä ikä ja kehitystaso huomioon ottaen oppilaalle sopivia
- ei voida järjestää siten, että oppilas jäisi sen takia pois opetuksesta tai muusta toiminnasta
- oppilashuolto järjestettävä

KIRJALLINEN VAROITUS

Oppilaalle, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo koulun järjestystä taikka menettelee vilpillisesti, voidaan antaa kirjallinen varoitus. Kirjallinen varoitus on kurinpitotoimi.

Kuuleminen

- ennen varoituksen antamista varattava oppilaalle ja huoltajalle tilaisuus tulla kuulluksi
- yksilöitävä toimenpiteeseen johtava teko ja hankittava muu tarpeellinen selvitys
- rehtori vastaa riittävän selvityksen saamisesta ja kuulemistilaisuuden järjestämisestä

Ilmoittaminen

- kirjallinen päätös valitusosoituksineen huoltajalle

Kirjaaminen

- rehtori kirjaa hallinnollisen päätöksen kunnan sähköiseen päätöksentekojärjestelmään
- rehtori kirjaa varoituksen sähköisen viestintäjärjestelmän kurinpitotoimien lomakkeeseen

Toimivalta

- rehtorilla

Huomioitavaa

- järjestettävä tarvittava oppilashuolto
- oppilashuollolliset tukitoimet käsitellään yhteistyössä huoltajien ja oppilaan kanssa monialaisessa asiantuntijaryhmässä ja kirjataan oppilashuoltokertomukseen

MÄÄRÄAIKAINEN EROTTAMINEN

Oppilas voidaan erottaa määräaikaisesti, kun on kyseessä vakava rikkomus tai toistuva piittaamattomuus, joka jatkuu jälki-istuntojen tai varoituksen jälkeen. Määräaikainen erottaminen on **kurinpitotoimi**.

Kuuleminen

- ennen rangaistuksen antamista varattava oppilaalle ja huoltajalle tilaisuus tulla kuulluksi
- yksilöitävä toimenpiteeseen johtava teko ja hankittava muu tarpeellinen selvitys
- rehtori vastaa riittävän selvityksen saamisesta ja kuulemistilaisuuden järjestämisestä

Ilmoittaminen

- huoltajalle kirjallinen päätös ja valitusosoitus, tiedoksi sosiaaliviranomaisille

Kirjaaminen

- hallinnollinen päätös, täytäntöönpanosta päätettävä ja samalla perusteltava
- sivistyslautakunta antaa hallinnollisen päätöksen, joka menee tiedoksi huoltajalle
- rehtori kirjaa määräaikaisen erottamisen sähköisen viestintäjärjestelmän kurinpitotoimien lomakkeeseen

Toimivalta

- monijäseninen toimielin, jonka toimivallasta on päätetty hallintosäännössä
- Limingan kunnassa **sivistys- ja hyvinvointilautakunta**

Huomioitavaa

- erottaa voidaan enintään kolmen kuukauden ajaksi
- järjestettävä oppilashuolto, järjestettävä opetus siten, että ei jää jälkeen muusta ryhmästä
- laadittava yllä mainitun johdosta ops:aan perustuva henkilökohtainen suunnitelma opetuksesta (toteutus ja seuranta), järjestämisestä vastaa rehtori
- henkilökohtainen suunnitelma erottamisen ajaksi kirjataan oppimissuunnitelmaan tai HOJKS:aan, mikäli oppilaalla on sellainen käytössä, **huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle on varattava mahdollisuus osallistua suunnitelman laadintaan**

LUOKASTA /MUUSTA OPETUSTILASTA POISTAMINEN

Oppilas voidaan poistaa jäljellä olevan oppitunnin ajaksi, kun hänen käyttöksensä on häiritsevää. Viimeisenä keinona voidaan käyttää voimakeinoja.

Kuuleminen

- perusopetuslakiin ei ole kirjattu velvoitetta kuulemisesta
- oppilasta ensin varoitetaan mahdollisesta poistamisesta ja annetaan tilaisuus korjata käytöstään

Ilmoittaminen

- huoltajalle ilmoitetaan puhelimitse tai sähköisen viestintäjärjestelmän kautta

Kirjaaminen

- poistamisen tehnyt opettaja, apulaisrehtori tai rehtori kirjaa luokasta tai muusta opetustilasta poistamisen sähköisen viestintäjärjestelmän **kurinpitokeinojen** lomakkeeseen

Toimivalta

- opettajalla, apulaisrehtorilla tai rehtorilla yksinään tai yhdessä

Huomioitavaa

- poistetun oppilaan valvonta on järjestettävä
- opettajalla ja rehtorilla yksin tai yhdessä on oikeus poistaa oppilas, joka ei noudata suullista määräystä poistua
- vastarintaa tekevä oppilas voidaan poistaa käyttäen sellaisia oppilaan poistamiseksi välttämättömiä voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina oppilaan ikä ja tilanteen vakavuus sekä tilanteen kokonaisarviointi huomioon ottaen
- voimakeinojen käyttämisestä on annettava kirjallinen selvitys opetuksen järjestäjälle
- selvityksestä on käyvät ilmi aika, paikka, tapahtumat, tapahtumiin osalliset ja silminnäkijät
- **opettaja toimittaa selvityksen rehtorille, joka vie asian tiedoksi sivistysjohtajalle ja joka puolestaan vie asian tiedoksi sivistys- ja hyvinvointilautakunnalle**
- voimankäyttövälineitä ei saa käyttää

OPETUKSEN EPÄÄMINEN ENINTÄÄN JÄLJELLÄ OLEVAN TYÖPÄIVÄN AJAKSI

Opetuksen epäamisessä on kyse turvaamistoimesta, jos on olemassa vaara, että oppilaan tai muun henkilön turvallisuus kärsii väkivaltaisen tai uhkaavan käytöksen johdosta tai opetus vaikeutuu kohtuuttomasti oppilaan häiritsevän käytöksen vuoksi. **Opetus voidaan evätä jäljellä olevan työpäivän ajaksi tai enintään seuraavaksi työpäiväksi.**

Kuuleminen

- perusopetuslakiin ei ole kirjattu velvoitetta kuulemisesta
- oppilasta ensin varoitetaan mahdollisesta opetuksen epäamisestä ja annetaan tilaisuus

korjata käytöstään

Ilmoittaminen

- huoltajalle ilmoitetaan puhelimitse
- tarvittaessa sosiaalihuollon toimeenpanosta vastaavalle viranomaiselle, tarveharkinnan tekee rehtori

Kirjaaminen

- opettaja tekee opetuksen epäämiseen johtaneista tapahtumista selvityksen, josta käyvät ilmi aika, paikka, tapahtumat, tapahtumiin osalliset ja silminnäkijät
- selvitys toimitetaan rehtorille, joka liittää selvityksen oppilaan oppilashuollollisiin papereihin
- rehtori / apulaisrehtori kirjaa opetuksen epäämisen sähköisen viestintäjärjestelmän kurinpitotoimien lomakkeeseen

Toimivalta

- rehtorilla ja apulaisrehtorilla

Huomioitavaa

- huolehdittava oppilaan tarvitseman oppilashuollon järjestämisestä
- epäämisen aikana oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti kuraattorin tai psykologin kanssa
- lisäksi oppilaalle on järjestettävä muu hänen tarvitsemansa tuki epäämisen aikana ja hänen palatessa opetukseen, palaamisen tukemiseksi tehdään suunnitelma
- oppilashuollolliset tukitoimet käsitellään yhteistyössä huoltajien ja oppilaan kanssa monialaisessa asiantuntijaryhmässä ja kirjataan oppilashuoltokertomukseen
- oppilasta ei saa jättää ilman valvontaa epäämisen jälkeen
- huoltaja hakee oppilaan koulusta
- mikäli huoltaja ei pääse /ei suostu hakemaan oppilasta, asiasta ilmoitetaan sosiaalipäivystykseen ja akuutissa vaaratilanteessa soimitaan hätänumeroon

HÄIRITSEVÄN JA TURVALLISUUTTA VAARANTAVAN OPPILAAN POISTAMINEN

Rehtorilla, apulaisrehtorilla tai opettajalla on oikeus poistaa luokkahuoneesta tai muusta opetustilasta taikka koulun tilaisuudesta oppilas, joka ei noudata poistumismääräystä. Rehtorilla, apulaisrehtorilla tai opettajalla on myös oikeus poistaa koulun alueelta oppilas, joka ei poistu saatuaan tiedon opetuksen epäämisestä loppupäivän ajaksi.

Ilmoittaminen

- huoltajalle puhelimitse
- kun kyseessä opetuksen epääminen loppupäivän ajaksi: tarvittaessa sosiaalihuollon

toimeenpanosta vastaavalle viranomaiselle, tarveharkinnan tekee rehtori

Kirjaaminen

- voimakeinojen käyttöön turvautuneen opettajan, apulaisrehtorin tai rehtorin tulee antaa kirjallinen selvitys tapahtuneesta opetuksen järjestäjälle
- selvityksestä tulee käydä ilmi aika, paikka, tapahtumat, tapahtumiin osalliset ja silminnäkijät
- rehtori toimittaa asian tiedoksi sivistysjohtajalle ja hän puolestaan sivistys- ja hyvinvointilautakunnalle
- luokasta poistamisen tai opetuksesta epäämisen kirjaa sähköiseen kurinpitotoimien lomakkeeseen asiasta päätöksen tehnyt henkilö

Toimivalta

- rehtorilla, apulaisrehtorilla ja opettajalla yksin tai yhdessä

Huomioitavaa

- vastarintaa tekevä oppilas voidaan poistaa käyttäen sellaisia oppilaan poistamiseksi välttämättömiä voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina oppilaan ikä ja tilanteen vakavuus sekä tilanteen kokonaisarviointi huomioon ottaen
- voimankäyttövälineitä ei saa käyttää
- **poistaminen voimakeinoja käyttäen** on viimesijainen toimi, johon ryhtyminen vaatii suurta harkintaa ja malttia

POISOTTO-OIKEUS

Poisotto-oikeus on silloin, jos oppilas ei pyydettyänsä anna pois esinettä tai ainetta, jonka hallussapito on muussa laissa kielletty tai jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta taikka joka erityisesti soveltuu omaisuuden vahingoittamiseen ja jonka hallussapidolle ei ole hyväksyttävää syytä. Pois voidaan ottaa myös esine tai aine, jolla oppilas häiritsee opetusta tai oppimista.

Ilmoittaminen

- ilmoitettava oppilaan huoltajalle mahdollisimman pian puhelimitse tai sähköisen viestintäjärjestelmän kautta

Kirjaaminen

- poisottaminen ja myös esineiden ja aineiden hävittäminen ja luovuttaminen tulee kirjata
- poisottaminen kirjataan sähköisen viestintäjärjestelmään kurinpitotoimien lomakkeeseen
- kirjaajana esineen tai aineen poisottanut henkilö

Toimivalta

- rehtorilla, apulaisrehtorilla tai koulun opettajalla yhdessä tai erikseen

Huomioitavaa

- **viimesijainen puuttumiskeino**
- tehtävä mahdollisimman turvallisesti ja hienotunteisesti
- ei saa puuttua oppilaan henkilökohtaiseen koskemattomuuteen ja yksityisyyteen enempää kuin on välttämätöntä opiskelurauhan ja turvallisuuden varmistamiseksi
- Jos haltuun otettavaa esinettä tai ainetta hallussaan pitävä oppilas koettaa vastarintaa tekemällä välttää haltuun ottamisen, rehtorilla tai koulun opettajalla on oikeus käyttää sellaisia esineen tai aineen haltuun ottamiseksi välttämättömiä voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina oppilaan ikä ja tilanteen uhkaavuus tai vastarinnan vakavuus sekä tilanteen kokonaisarviointi huomioon ottaen
- oikeus käyttää voimakeinoja koskee vain oppilaan omaa tai muiden turvallisuutta vaarantavia esineitä tai aineita sekä esineitä tai aineita, joita käytetään oppimisen tai opetuksen häiritsemiseen
- ei saa käyttää voimankäyttövälineitä
- voimakeinojen käyttöön turvautuneen opettajan tai rehtorin tulee antaa kirjallinen selvitys tapahtuneesta opetuksen järjestäjälle

Häirintään käytetyn esineen tai aineen palauttaminen oppilaalle

- oppitunnin tai koulun tilaisuuden päättymisen jälkeen
- jos on todennäköistä, että häirintä oppitunnin jälkeen jatkuu, häirintään käytetty esine tai aine tulee luovuttaa oppilaalle viimeistään työpäivän päättyessä
- kielletyt esineet ja aineet: mahdollisimman pian oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle tai poliisille, jos muilla ei lain mukaan ole oikeutta pitää niitä hallussaan
- huumausaineet, ampuma-aseet, aseiden osat, patruunat, ammuksiset ja kaasusumuttimet sekä räjähteet tulee luovuttaa poliisille välittömästi
- ennen luovuttamista esine tai aine tulee säilyttää huolellisesti
- työpäivää pitempiaikaista säilyttämistä vaativat esineet ja aineet säilytetään koulun arkistossa
- jos huoltaja ei 3 kk:n kuluessa nouda esinettä tai ainetta, se voidaan todisteellisesti hävittää
- suositeltavaa on, että ennen hävittämistä muistutetaan noutovelvollisuudesta ja hävittämisestä tietynä päivänä, ellei esinettä tai ainetta esinettä tai ainetta noudeta
- esineen tai aineen luovutus tai hävitys kuitataan arkistossa olevaan vihkoon

TARKASTAMISOIKEUS

Opettajalla tai rehtorilla on oikeus tarkastaa oppilaan mukana olevat tavarat, hänen hallinnassaan olevat koulun säilytystilat ja päällisin puolin hänen vaatteensa, jos on ilmeistä, että oppilaan hallussa on sellainen kielletty esine tai aine, jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta ja oppilas pyynnöstä huolimatta kieltäytyy niitä luovuttamasta tai ei luotettavasti osoita, ettei hänen hallussaan niitä ole.

Ilmoittaminen

- ilmoitettava oppilaan huoltajalle mahdollisimman pian puhelimitse
- oppilaalle ilmoitettava ennen tarkastusta sen syy

Kirjaaminen

- tarkastaja kirjaa toimenpiteen sähköisen viestintäjärjestelmän kurinpitotoimien lomakkeeseen

Toimivalta

- koulun opettajalla, apulaisrehtorilla tai rehtorilla

Huomioitavaa

- **viimesijainen puuttumiskeino**
- tehtävä mahdollisimman turvallisesti ja hienotunteisesti
- ei saa puuttua oppilaan henkilökohtaiseen koskemattomuuteen ja yksityisyyteen enempää kuin on välttämätöntä opiskelurauhan ja turvallisuuden varmistamiseksi
- tarkastajan oltava oppilaan kanssa samaa sukupuolta ja lisäksi läsnä on oltava toinen täysi-ikäinen koulun henkilökuntaan kuuluva, joka oppilaan pyynnöstä on hänen valitsemansa, jos tämä on saapuvilla
- tästä voidaan kuitenkin poiketa, jos se on asian kiireellinen luonne huomioon ottaen turvallisuuden kannalta ehdottoman välttämätöntä

Muuta huomioitavaa

Oppilaan poistumisen estäminen

Perusopetuslainsäädäntö ei säädi opettajalle tai rehtorille oikeutta estää oppilaan poistumista oppitunnilta tai koulun alueelta. Tästä huolimatta se on mahdollista tilanteessa, jossa oppilaan tai jonkun muun turvallisuus vaatii poistumisen estämistä niin sanottuna hätävarjeluna. Jos ei tällaisesta tilanteesta ole kysymys, koulun keinot ovat oikeastaan oppilaan koulusta poistumisen osalta siinä, että he pyrkivät kaikkiin tavoin toimimaan ennalta ehkäisevästi siten, ettei tällaisia tilanteita synny.

Mikäli oppilas poistuu luvatta koulusta, opettaja on välittömästi yhteydessä huoltajaan. Yhteistyössä huoltajien kanssa pyritään selvittämään, missä lapsi tai nuori on. Mikäli oppilaan olinpaikka ei selviä tai epäillä hänen turvallisuutensa muuten olevan vaarassa, ilmoitetaan hänen katoamisestaan sosiaalipäivystykseen ja tarvittaessa soitetään hätänumeroon. **Kriisisuunnitelmassa on tarkemmat ohjeet oppilaan luvattoman poistumisen varalle.**

Oppilasta vastaan syyte vireillä

Jos oppilasta vastaan on vireillä syyte tuomioistuimessa, se **ei estä** aloittamasta tai jatkamasta koulun kurinpitokeinoja tai -toimia.

Seurantavelvoite

Opetuksen järjestäjän tulee seurata kasvatustieteen, kurinpidollisten **keinojen**, häiritsevän ja turvallisuutta vaarantavan oppilaan poistamisen, esineiden ja aineiden haltuunotto-oikeuden sekä oppilaan tavaroiden haltuunotto-oikeuden käyttöä ja toimien kehittymistä. Koulukohtaiset tiedot käsitellään vähintään kerran lukuvuodessa koulukohtaisessa oppilashuoltoryhmässä.

Kasvatustieteen käytännön toteutus

Puhuttelu ja kasvatustieteen eroavat toisistaan siinä, että kasvatustieteen tulee aina ilmoittaa huoltajalle ja se tulee kirjata. Kasvatustieteen pitäminen on jokaisen opettajan perustaito. Kasvatustieteen pitämisestä vastaa keskustelun määrännyt opettaja / rehtori. Kasvatustieteen voi pyytää mukaan luokan oman opettajan / - valvojan, rehtorin tai tarvittaessa huoltajan / muun koulun henkilökuntaan kuuluvan. Kasvatustieteen käytetään, kun

- halutaan lisätä oppilaan ymmärrystä käsiteltävää asiaa kohtaan
- on epäily, että oppilas on oppilashuollollisen tuen tarpeessa

Kasvatustieteen kulku:

1. Läsnäolijat esittäytyvät.
2. Keskustelun vetäjä kertoo, että hän tai hänen työparinsa kirjaa keskustelun: ajan, paikan, osallistujat, tapahtumat, sovitun ratkaisun/toimenpiteet.
3. Jokainen keskusteluun osallistuva kertoo vuorollaan muiden häiritsemättä oman näkemyksensä käsiteltävästä asiasta.
4. Keskustelun vetäjä tekee tarvittaessa tarkentavia kysymyksiä.
5. Keskustelun vetäjä tekee yhteenvedon asioista: missä toimittiin hyvin ja oikein, missä asioissa toimittiin väärin, mistä asiasta ei saatu selville tai totuutta esille.
6. Keskustelun vetäjä pyytää ratkaisuehdotuksia tilanteeseen keskusteluun osallistujilta.
7. Sovitaan ratkaisu yhteisesti. Jos yhteistä ratkaisua ei löydy, keskustelun vetäjä päättää ratkaisusta ja perustelee päätöksen.
8. Keskustelun vetäjä pyytää vielä jokaista kertomaan, jos jokin asia on jäänyt vaivaamaan mieltä.
9. Sovitaan, että asia on nyt käsitelty ja kerrotaan kenelle kaikille asiasta menee tieto.
10. Mikäli on todettu oppilashuollollisen tuen tarvetta, sovitaan tukitoimista.